

Kedves Testvérek!

János evangéliuma 5. fejezete tartalmazza a Bethesda-tavi gyógyítást, a zsidók abból következő reakcióját és Jézus ebből a helyzetből fakadó tanítását, amiben az Atyával való kapcsolatáról mond el. Benne vagyunk a sűrűjében: Jézus az Isten Fia, aki gyógyít, ott van és cselekszik, ahol kell. Ez azonban nem töretlen népszerűséggel jár, hanem azzal, hogy nyíltan lehet támadni. Fellép bátran és hirdeti és cselekszi is Isten országát. Gyógyít és előízét adja mindannak, ami Isten uralma és jelenléte. Csak hát ott van az adott kornak nemcsak a kulturális meghatározottsága, hanem az uralkodó vallásosság, ezzel pedig (és az ideológiákkal, a kulturális spiritualitással stb.) mindig ütközik az élő Isten. És SÚLYOS ÜTKÖZÉS az, amivel dolgozunk. Így van ez ma is. Ha nem ütközik az evangélium, az igehirdetés, a biznyságtétel, az nem jó jel. Ahogy az sem, ha mindig mindenkivel ütközik... a kérdés ugyanis az ütközés tartalmában van: mire mutat mindez? Figyeljünk most ennek az ütközésnek 5 felvillanó motívumára!

1. VÁGY – VALÓSÁG: „Nincs emberem...” – a kiveszett lojalitás

Jeruzsálemben vagyunk, ahol, van egy hely, ahol lehetne gyógyulni, de nincs ember. A Juh-kapunál lévő tóról van szó. A tó vizének gyógyító erőt tulajdonítottak. A tény az, hogy a víz melletti csarnokokban betegek sokasága feküdt, várva a gyógyulásra. A víznek csak akkor tulajdonítottak gyógyító erőt, amikor az időközi forrás megmozdult. A népi hagyomány, illetve a néphit szerint időnként angyal szállt le a tóra, az megmozgatta, gyógyító erőt kölcsönözve annak. A vízben olyan ásványanyagok voltak, amelyek gyógyító hatással bírtak, ez fokozódott fel akkor, amikor a forrás legerősebb volt. Bizonyos feltételezések szerint Aszklépiosz tisztelete is folyhatott is... így e szokás nem biztos, hogy tiszta forrásból származott (felkavaródó víz...). Jézus egy olyan beteg mellett állt meg, aki már 38 éve ott feküdt. A betegségről itt semmi közelebbit nem mond a szöveg, de a későbbiek során az összefüggésből nyilvánvaló, hogy bénaságról van szó. Valaki, aki elképzelhetetlen reménytelenségben van. Ennyi idő alatt ehhez az állapothoz alkalmazkodni kellett, hozzá kellett szokni. Máshogy nem lehetett kibírni. Túl keveset, de túl sokat sem lehetett reménykedni. Mindkettő veszélyes, nem élhető.

Három dolog döbbsent meg ebben,

Az egyik, hogy minek volt ott még ez az ember? 38 év? Ha ennyi idő alatt nem történt semmi, minek akar meggyógyulni? Miért nem fogadta el az állapotát és törődött bele? Ez majdnem egy élet ideje, elképzelhetetlenül sok. Vagy már mindegy volt neki és megpróbálta az esélytelenek nyugalmával. A lényeg, hogy mindenképpen ott van. A másik dolog, hogy Jézus egy időt, hosszan tartó beteg mellett sem megy el. Ez a motívum azt jelzi, hogy Jézus a súlyos, reménytelen helyzetben lévő ember mellé áll. Jézus tudott az állapotáról. Lehet, hogy a környezetétől hallott róla, hiszen az ilyen hosszan tartó, súlyos állapotban lévő betegről az ott fekvő többi beteg is nyilván tudott. Ő azonban anélkül is ismerte az embert, tudott róla, hogy bárkitől érdeklődni kellett volna, hiszen ő átlátja az embert, tudja, mi van az emberben, mi van az emberrel. Kérdésével a gyógyulás reményességét ébreszti fel a betegben. Más alkalommal először a gyógyítást kéri Jézustól, és azután kérdez –itt ő a kezdeményező. A harmadik megdöbbsentő dolog a beteg válasza: a beteg helyzete kilátástalanságáról tájékoztatja Jézust. Hosszan tartó betegségének, a gyógyulás kilátástalanságának oka az, hogy nincs egy ember, aki a gyógyulás helyéhez eljuttassa. A beteg nem tudja, kivel beszél, csak a gyógyulást jelentő tó vizével, az emberi lehetőségekkel számol. Az emberből nem a gyógyulás iránti vágy hiányzott az eddig eltelt évek során, hanem a gyógyuláshoz odasegítő, eljuttató ember. Azért volt ott a betegek közt, mert meg akart gyógyulni, azonban ehhez kevés volt az ő akarata. Míg a gutaütöttek voltak barátai (Mk 2:1–12), addig ez az ember egyedül maradt, nincs, aki mellé álljon, nincs, aki segítsen rajta. Az elbeszélésből úgy tűnik, hogy a víz áramlása rövid ideig tartott, és az a hely, ahol a víz felbuzgott, nagyon kicsi volt.

Jézus szava váratlan fordulatot hoz. Ez a szó egyszerre parancs és ajándék közvetítője, emlékeztet a Mk 2:11-re. A 38 éven át tehetetlen ember enged Jézus felszólításának, megpróbál felkelni és megtapasztalja, hogy Jézus parancsa teljesítéséhez biztosította a feltételt, a lehetőséget. Van ebben valami egészen megdöbbsentő. Azt mondani egy bénának, hogy vedd az ágyad és járj... Aktivitás: pont a hiány felé mozdítja. Arra, ami hihetetlen volt és egyben lehetetlen. Jézus ezt mondja ezzel: nézz szembe a lehetetlennel! Arra mozdulj, ahol nincs semmi! Aktivitás és döntés, akarat: aminek alapja a Jézusnak való engedelmség. Nincs ebben semmi lelkizés, semmi szellemieskedés, hanem ennyi: fogd magad és kelj fel! Az én szavamra. Ami az élet beszéde... Lehet szomorkodni azon, miért nem volt embere itt ennek az embernek. De a lényeg nem ez. Ha lett volna, sosem tapasztalhatta volna meg, milyen az, amikor Jézus szavára ő áll fel és indul el.

2. A TÖRVÉNY MAGYARÁZATA – AZ ÉLET „Szombat van!” – a kiüresedett törvény

Ünnep van és szombatnap. Jézus részt vett ezeken az ünnepeken, nagy sokaság előtt jelentette ki magát és jelezte az ünnepek új tartalmát. A beteg egészséges lett. Jézus szavát megfogadta. Jézus szava szerint cselekedett. Az ágy egy könnyen hordozható gyékényfonat, amelyet könnyen felvehetett a meggyógyított ember. Az ágy felvétele és elvitele a csodát demonstrálja. Van azonban itt egy probléma, mégpedig az időzítés. Nem lett volna szabad ennek megtörténnie. Mármint a gyógyításnak, aminek eredménye a törvényszegés volt: az ágyat nem lehetett cipelni, pláne nem ilyen hosszan. Először a meggyógyult, aztán Jézus is megkapja a magáét.

Kiüresedett törvénykezés arról, mit szabad és nem úgy, hogy nem veszi észre a lényegét: itt a Messiás és meggyógyult egy béna! Mennyiszer átéltem ezt, Testvérek! Persze más horderejű dolgokban, de hasonlóan. Vagy egy nagy szabadulás, gyógyulás után kapunk egy értékelést arról, mit miért nem tettünk jól. És emögött az a tragikus félreértés és sötétség van, hogy a törvényre azért van szükség (legyen szó akár Isten törvényéről vagy az emberi együttélés törvényeiről), mert azok adják a biztonságot és a megnyugvást, hogy rendben vagyunk. Vagy az öngazolás és tisztaság illúzióját. Miközben Isten

világosságul adta a törvényt, ami áldás és élet fakad belőle. Mert a szombat törvény az életet szolgálta eredetileg... Itt pedig szembe megy az étellel. Jegyezzük meg: amikor Isten törvényére hivatkozva étellenes, sőt gyakran istenellenes dolgok történnek, akkor ott emberi elhajlással, hatalommal való visszaéléssel, sötétséggel van dolgunk. Fontos, hogy a történetben szereplő „zsidók” megjelölés nem azonosítható a zsidóság általános ellenállásával. A helyzet sokkal tragikusabb: ez a megjelölés a mindenkori egyházat, az uralkodó vallásosságot jelenti. Az intézményesült, a törvényeket jól ismerő és betartani akaró, dogmatikai rendszereket és hagyományokat kiépítő, fenntartó rendszereket ítél itt meg Jézus: Ő él, abszolút értelemben a „vagyok”, aki szétfeszíti ezeket a vallásos kereteket. Igazából minket is fenyeget a veszély, hogy megkövülünk és fenntartsunk, éltsünk élettelen vallásos rendszereket. Az élő Isten azonban, a „vagyok” életet hoz, életet lehel belénk és közösségeinkbe és meg akar újítani, amelynek egyik jele lehet a keretek szétfeszítése, megváltoztatása is.

3. LEHETSÉGES – LEHETETLEN: „az nem lehet, hogy egyenlő Istennel...!”

Jézus megvilágítja üldözői számára tette háttérét. Szóba áll velük és magyarázatát adja tettének, annak ellenére, hogy ellenséges indulattal léptek fel ellene. Jézus ellenségei gesztusára, ki nem mondott szavaikra válaszol. Tettét az Atya tetteire való hivatkozással indokolja meg. Az Atya munkája a jelenig tart. Isten tevékeny, folyamatosan végezte a maga munkáját: a világ megváltását. A szombattörvény lényege nem a tétlenség, hanem az Atyával való közösség és egymás javának szolgálata. A szombattörvény nem megkötözni akarja az embert, hanem áldásban részesíteni. A szombat az emberért van, és nem az ember a szombatért (Mk 2:27). A szombat nem akadály a üdvözítő Isten munkájának, hanem keretévé lehet annak. Jézus, mint aki egy a törvényadó Istennel, felette van a szombattörvénynek. Ha a szombat alá van vetve az embernek is, mennyivel inkább a Fiúnak. A Fiú tetteinek nem lehet akadály a törvény, amely az emberi tettek normája. A 18. versben nyilvánvalóvá válik, hogy a 16. versben jelzett üldözés célja Jézus megölése. A szombatnap miatti konfliktus mellett Jézus önkijelentése szerepel. Jézus az Atyával való páratlan kapcsolatáról szól: ő személyes viszonyban van az élő Istennel. Kijelentését istenkáromlásnak fogja fel környezete, legalábbis annak a tekintélyes része. Az, hogy Jézus egyenlő Istennel, teljesen „kiverte a biztosítékot” a korabeli zsidóságnál, de igazából a korabeli nyugati görög-római világban sem volt befogadható ez. Valaki emberként egyszerre nem lehet egyenlő Istennel. Ez a kijelentése Jézusnak igazán nekünk is a szenvedés és feltámadás történetétől visszafelé érthető meg. Ilyen szempontból könnyebb helyzetben vagyunk, mint Jézus kortársai: nyilvánvaló a számunkra, hogy ki Ő és mit tett. Jézus ezekben az Igékben nem annyit mond csak el, hogy Ő egyenlő Istennel valamilyen általános minőség tekintetében, hanem azt jelenti, hogy szereti Őt és engedelmeskedik Neki. Nem egyenlőség, hanem egység jellemzi az Atyával való kapcsolatát. Az egyenlőség (még ha Jézus Isteni természetére nézve igaz is volt) nem volt érthető az emberek számára: hogy lehet egy teremtett ember egyenlő Jahwe-val. Ezért Jézus az „egység” kifejezést használja: egységben vagyok Vele, az Ővé vagyok teljesen. Ez különösen fontos, hiszen az Atyával való „egyenlőség” a függetlenséget eredményezi, de az Atyával való egység, a bensőséges kapcsolat a Tőle való függést. Mindezzel Jézus azt is tanítja, hogy mi az ember, a Krisztusban hívő, Benne élő, Vele járó ember útja: Hozzá hasonlóan nem egyenlőek leszünk Istennel (s ezáltal Tőle függetlenek), hanem egységbe, bensőséges kapcsolatba kerülünk Vele, ami a Tőle való függést, a Rá hagyatkozást, Benne való bízást jelenti sokkal inkább.

4. VÉLT – VALÓS SZÁNDÉK közötti különbség és A LEGFONTOSABB KÉRDÉS: „Miért nem akartok Hozzám jönni?”

Jézus ott áll az öt vádolók és támadók előtt és azt mondja nekik: miért nem akartok hozzám jönni? Miért fontosabb a törvény? Miért teszitek ezt? „Kutatjátok az Írásokat...!” és ez jó! De az a baj, hogy azt gondoljátok, hogy a mélység, a kutatás, az elmélyülés hoz automatikus „eredményt”... pedig ez nincs így.

De miért nem jöttök hozzám? Valószínűleg az élő Istennel való találkozás, a világosságra lépés rendkívül félelmetes. És itt van az igehirdetés sorozatunk címének, fő témájának („Járjatok a világosságban!”) egyik kulcsa: ez sokkal félelmetesebb, mint gondolnánk. Leginkább azért, mert ez egy valódi találkozás: félelmetes! Mert akkor el kell engedni a biztonságos kereteket, a szokásokat, a hiedelmeket, a saját narratívát arról, hogy is működik ez a világ... És akkor mi marad? Ne félj, nem hogy az a kérdés, hogy „mi marad”, hanem rájössz majd, hogy mennyivel több lesz, összehasonlíthatatlan minden...

5. DUPLACSAVAR: saját kereteink, szavaink ítélnék el...:

A súlyos ütközésben van egy duplacsavar a végére. Ha nincs meg bennünk az Isten szeretete, akkor nagy a baj. A Mózesre és a törvényre hivatkozókat maga Mózes, azaz a törvény szava ítéli el, hiszen, ahogy Jézus mondja, az Róla tesz bizonyosságot. Így van ez ma is. A Bibliával, amire hivatkoznak annyian... A mindenkori hatalmasok, az állam, az egyház, mint szervezet is így van és így lesz ezzel. Ítélet alatt van, ha Isten ellenes, étellenes dolgokat teszünk. Ha az élet, Istentől való gyógyulás, Isten országa jelenlétére úgy reagál a rendszer, ahogy itt reagáltak. Könyörüljön rajtunk az Úr, hogy ne így legyen! Gyülekezet, Isten népe, örüljünk az életnek, a kereteket szétfeszítő életnek és a jelen lévő, cselekvő szuverén Istennek! Családok, ahol él a tradíció és a szigorú belső törvények: örülj, ha Isten cselekszik és kiált ezért! A világosságért ezt teheted, így jön el: hogy te kilépsz és szüntelenül imádkozol és kiáltasz!

Higgyünk Neki, aki az élet fejedelme és kiáltunk: életnek és halálnak dicsőséges fejedelme, Jézus Krisztus: hiszek, hiszek, légy segítségül a hitetlenségemben! Felveszem az ágyamat, ha arra hívsz, kilépek, aktív leszek és cselekvő, döntést hozok és teszem, amire hívsz. Kiáltunk, hogy áradjon az élet és feszítse szét a kereteket, hogy épülhessen Isten országa közöttünk, ahogy Ő akarja!